
KRÓNIKA

CSOKKENŐ KÖNYVTERMÉS.

Mintegy kétszáz hazai és 28 országból érkező 380 külföldi kiadó részvételével tartották meg a sorrendben 29. belgrádi könyvvásárt. E rendezvény is jelezte, hogy a gazdasági nehézségek következtében kevesebb a könyv, kevesebb az új címszó. Főleg a külföldi szerzők művei hiányoznak. Ugyanakkor a könyvek általában drágák, megközelítik a nyugati kiadók könyvárát, noha nálunk az egy főre jutó nemzeti jövedelem jóval a nyugati viláé alatt van. A kiadók azt bizonygatják, hogy a könyvek számbeli csökkenése csupán a minőség emeléséhez járul hozzá, lévén a kiadóknak jobban kell szelektálniuk, mint eddig tették.

A vásári érdekességek közül emeljük ki a Jugoslovenska revija *A világ naiv művészete* című könyvét és még egy ennél jóval jelentősebb munkát, a Jugoszláv Lexikográfiai Intézet kiadványát: *A jugoszláv művészeti lexikon* első kötetét, amelynek sajtóbejelentője is éppen a vásáron volt. Egyébként a most, innen útnak indított könyvek közül említjük meg Radovan Pavlovszki verskötetét a *Ključevi* címűt, amelyet a Prosveta jelentetett meg, továbbá Erih Koš *Bosanske priče* és Vasko Ivanović *Zaumlje* regényét. Ez utóbbi két könyvet a Narodna knjiga jelentette meg. Ugyancsak e kiadó gondozásában jelent meg s itt mutatták be Vidosav Stevanović ötkötetes válogatott prózai írásait. Kiadónk, a Forum három fordításkötettel csatlakozott a bemutatókhoz. Pavle Popović, Jovan Zivlak és Ion Flora fordításos verskötetei kerültek bemutatásra. A vásári adatok szerint az elárusító részleg az újabb könyvek közül legnagyobb érdeklődés Milorad Pavić *Kazár szótára*,

Danilo Kiš *Holtak enciklopédiája*, Votomil Zupan *Levitán* és Mladen Markov *Az ördög kiterelése*, valamint Dedijer *Újabb adalékok Josip Broz Tito életrajzához* című könyvének harmadik kötete iránt nyilvánult meg. Ez utóbbi könyvet, a sok vitát kiváltott első két kötetre való tekintettel, impozáns, 50 000 példányban jelentette meg a belgrádi Rad kiadó. Ha megemlégtünk az árakat, mondjuk el azt, hogy a vásár legdrágább könyve Petar Gudelij 60 példányban kézzel kidolgozott, Milica Vukčević grafikáival díszített verskötete. Egyenkénti ára 60 000 dinár! Egyébként ez a könyv nyerte el a belgrádi Októberi Szablon grafikai nagydíját is.

ÚJ FOLYÓIRAT INDULT BELGRÁDBAN. A Belgrádi Könyvvásár megnyitóján új irodalmi folyóirat megjelenését is köszönhetjük: erre az alkalomra kaptuk kézbe a belgrádi NIN hetilap kiadásában megjelenő *Književni glasnik* című folyóirat első számát. A szerkesztőségi programcikk ígérete szerint a folyóirat elsődleges célja az lesz, hogy olvasóit informálja az irodalommal és a könyvkiadás-sal kapcsolatos eseményekről, de ugyanakkor értékelő is szeretne lenni. Az elsősorban irodalmi érdeklődése mellett figyelme kiterjed majd a filozófia, a szociológia és általában a humántudományok területére is.

Hogy az új lap a fő hangsúlyt a könyvre fekteti, azt már első számával is bizonyította. Új könyvekről, kiadói és írói tervekről tájékoztat. Bemutatta Jaroslav Seifertet, az idei Nobel-díjas cseh költőt, közzétéve műveinek válogatott bibliográfiáját, egész blokkot szentel az emigrációban élő kelet-európai íróknak, elsősorban Szolzsenyicin, Kundera és Kohut mun-

kasságának. Ugyancsak ebből a számból értesülünk, hogy az imént említett Milan Kundera hatkötetes válogatott műveinek kiadását tervezi a szarajevói Veselin Masleša kiadó. A Glasnik első száma közli azt a nemzetközi polémiát, amely N. Szemjonov szovjet történész, valamint Branko Petranović és Slobodan Nešović közt folyik az *AVNOJ i revolucija* című könyv körül. Mint ismeretes, a két jugoszláv történész objektivitását vonták kétségbe a szovjet történész a *Mezhdunarodna zsziznj* folyóiratban. A Glasnik közli a szovjet történész kritikáját és a hazai történészek választát. Ezzel még nem merült ki a szám vitarovata. A beharangozó szerint folytatni is kívánják a most megkezdett és az antimarxizmust taglaló témát. Ezúttal Lino Veljak reagál a Neven Sesardićnak a *Književna rečben* megjelent írására.

Tartalmas és olvashányos a Glasnik első száma. Érdeklődéssel várjuk a következőket.

A MAGYAR REGÉNYRŐL. A Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézete és az Újvidéki Egyetem Magyar Nyelv Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete november 2-án és 3-án Újvidéken tudományos tanácskozázt szervezett a Beszédhelyzet és epikus perspektiva a harmincas évek magyar regényében címmel. A tanácskozáson tíz referátum hangzott el: Bodnár György a Policentrikus szerkezet és jelentés a *Fellegjárásban* címmel értekezett, Utasi Csaba pedig A születésben halálban egyaránt véletlen élet „képeskönyve” (Gelléri Andor Endre: *A nagymosoda*) címmel. A további értekezések: Kálmán C. György: „Egy-szer” és „mindig”: idő és emlékezés az *Egy polgár vallomásaiban*; Bori Imre: Egy regényforma szélsőséges esete (Remenyik Zsigmond: *Büntudat*); Pomogáts Béla: Személyesség és politikum (Az elbeszélő és a tárgy viszonya Bánffy Miklós *Erdélyi történet* c. regénytrilógiájában; Bányai János: Műfaji szerkezetek és rétegek (Hevesi András *Párizsi eső*); Dérczy

Péter: Epikus szerkezet és elbeszélés-mód a *Gyászban*; Gerold László: Mert befogad és kitaszít a világ (Szerb Antal: *Utazás és holdvilág*), és Thomka Beáta: Az elbeszélő monológ.

DÍJAK, ELISMERÉSEK. Juhász Erzsébet kapta az idei Szirmai Károly-díjat *Gyöngyhalászok* című elbeszélés-kötetéért. A díjat november 11-én adták át a Titoverbászon rendezett ünnepségen.

A Topolya község alapította Nagypáti Kukac Péterrel elnevezett képzőművészeti díj idei nyertese Petrik Pál szabadkai festő és díszlettervező. A hatvannyolc éves festőnek ebből az alkalomból kiállítása nyílt Topolyán. Ezt a tárlatot láthatja majd december elején a sziváci Szenteleky-napok közönsége is.

Nagy elismerésben részesült Boldizsár Iván újvidéki kalligráfus azzal, hogy a frankfurti könyvvásár idején állíthatta ki munkáit Frankfurt külvárosában, az ismert offenbachi Klinpsport Múzeumban. A nyomdaiparáról ismert német város múzeuma Boldizsár Iván mintegy 50 betűtípusát, plakát- és plakettervét, valamint üdvözlőlappait mutatta be. A betűtípusok voltak azok az újak is, amelyek most kerültek Njegoš *Hegyek koszorúja* és Veljko Petrović *Ravangrad* című munkájának díszkiadásához.

Szép elismerésben részesült a Forum Nyomda a nemzetközi könyvvásárral párhuzamosan megrendezett belgrádi nyomdaipari kiállításon. A plakátok és színes nyomtatványok kategóriájában is elnyerte az első díjat. A zsűri fődíjjal jutalmazta a Forumban kiállított idei BITEF plakátot, amely Jasna és Slobodan Mašić tervei alapján készült és aranyplakettel tüntette ki a többszínnyomású 1985. évi bélyegkatalógust is, amelyben több száz színes bélyeg szerepel.

SZABADKAI KIÁLLÍTÁSOK. A Jugoszláviai Régészeti Egyesület XII. kongresszusa alkalmából Szabadkán

megnyílt *Az avarok Északkelet-Bácskában* című kiállítás, amely, mint azt Mikuska Milka múzeumigazgató írja katalógusuk előszavában, betekintést nyújt abba a munkába, amelyet e múzeum évek, sőt évtizedek óta végez. A kiállított tárgyak, elsősorban jellegzetes díszkövek, ékszerek és díszítőtárgyak, valamint fegyverek a szabadkai, kanizsai, zentai, adai, horgosi, moholi, adorjáni, moravicai, feketicsi, kishegyesi, lovcenaci és topolyai ásatási lelőhelytől kerültek elő. A kiállítást Ricz Péter régész, a múzeum kusztoszának elképzelései alapján rendezték meg, és ő maga írta a kiállítás katalógusát is, amelyben rendhagyó módon és alaposággal számol be az avarok európai történetéről, majd régészeti hagyatékairól, megadva a tárggyal kapcsolatos irodalmat, végül pedig földolgozva a vizsgált terület, Északkelet-Bácska eddig feltárt 28 lelőhelyét. A harminckét oldalas kétnyelvű katalógust térképek és fotók gazdagítják.

Folyóiratunk megjelenése 50. évfordulója alkalmából rendezett májusi újvidéki tárlat október közepétől a szabadkai könyvtárban tekinthető meg. A dokumentumkiállítást a Mavica srpska és szerkesztőségünk tagjai állították össze és prezentálja a Híd fél évszázados történetét.

Az újjáépített szabadkai Raichlepalotában, november 18-án két jelentős kiállítás nyílt. Az egyik a város felszabadulása utáni negyven évének képzőművészetét mutatja be, a másik pedig Hangya András Szabadkáról

indult festőművész önálló tárlata. A Képzőművészeti Találkozó szervezete két kiállítást Major Nándor író, Vajdaság elnökségének elnöke nyitotta meg, s itt mutatták be a Forum Könyvkiadó kiadásában most megjelent Hangya András című képzőművészeti kismonográfiát is, amely mintegy 70 reprodukcióval kíséri végig a festő pályáját.

MŰVELŐDÉSI ÉLETÜNK HÍREI.
Az Újvidéki Televízió megkezdte Sinkó Ervin Optimisták című regénye nyomán készült tévéfilmsorozatának bemutatását. A nyolcrészes tévéfilm közül hét részt a Magyar Televízióval közösen forgatott. A film rendezője Dömölky János.

Az Újvidéki Színházban ősbemutatón láthattuk Fehér Kálmán Látomásnak ajtót nyitni című (1981-ben a Híd-ban Kantáta a szabadságról címmel közölt) verses énekének színpadi változatát. A rendező Vicsek Károly munkatársaival Lengyel Gábor zeneszerzővel és Kovács Károlylyal hatásos multimedialis előadást varázsolt a színpadra. A népes színészgyűjtésből Soltis Lajos és Biszák Júlia teljesítménye emelkedett ki.

Megjelent a Hungarológiai Közlemények 53. és 54. száma. Az 53. szám az 1982 októberében tartott regénykonferencia anyagát hozza, míg az utóbbi két tematikus blokkot tartalmaz: az ugyancsak 1982-ben rendezett Szarvas Gábor-értekezleten elhangzottakat, valamint a kontrasztív nyelvészeti kutatások II. országos értekezlete referátumaiból közöl.